

Sport, lelkesedés, halál

Nagyszombati tudósítónk jelenti: Baxa László, egy nagyszombati szállodás fia, a vasúti töltésen sétált és oly elmélyedve olvasta a vasárnapi eredményről beszámoló sportlapokat, hogy nem vette észre a szembejövő tehervonatot, melynek lóformán nekiment. Baxa László azonnal meghalt.

Baxa László halálát szimbólum, jel a huszadik századból, furcsa számtani, feljegyezni való dolog. Adva van a Ma s adva vannak az újkori arénák mámorai, a futballmérkőzések, az atletikák, az egymást lícitáló eredményeket szétroppentó morzejelek, az ifjúság benevelő izgalma, a gondolkodást, a tér és idő mértékét elvesztő sportlelkesedés.

Egy hétfői reggel ma százazren kapkodják el a sportnapilapokat, melyek már-már nagyobbak a politikai újságoknál. Egy hétfői délután egészséges fiatal ember nem beszél másról, mint a tegnapi győzelmekről és vereségekről. Mint azt multikoriiban az Intranszigeantban olvastam: ma a fiúk rekettil a hómk alatt órák hosszat beszélgetnek a sport módokról, eszközökről és észre sem veszik, hogy a mellettük lévő rövidhajú, karcos, kemény, izmos lények: nők, akikkel másképp volt szokás foglalkozni valamikor. A francia újságíróknak ez a kis kép élő megfigyelése volt, végtelenül jellemző és fontos, mert való, hogy a sportláz hatalom, szokványos dolgokról megfeledkezett, ritka irracionális és mai számító, üzleti korszakban.

Szokványos dolgokról megfeledkezett a sport s amikor a nagyszombati kis Baxa László, feledve tért meg időt, ott sétált a vasúti töltésen, falta a futballt, átélt az atletikát és bombolt a boxért, nem volt már a földön, hanem bent élt a nagy Irracionalitásban, kiszolgáltatva a földi realitásoknak. És lázban, önfeláldozó, süketen, átéltve a betűket, gyors menetben egyenesen nekisétált a gazdoló lokomotívoknak.

Hallom, Baxa László törékeny fiú volt, beteges, aki csak rajongásával állt a sport szolgálatában, szervezett, áldozott és hálásan lelkesedett. És éppen ezért ez a déli modern halál mártírt csinált belőle, a sportlelkesedések mártírját, az önfeláldozó belső örömet, élmények vértanúját, szimbólumot — hőst a Mában.

— (A Kassai Szentlélek-templom újraszentesítése.) Kassai tudósítónk: Ünneplés keretében között ment végbe vasárnap a kassai katolikus társadalom áldozatkészségéből egybegyűlt pénzen kifestett Szentlélek-templom megáldása. A templomfestést Orosz Rezső templomfestő végezte és több művészi értékű fresko dícséri keze munkáját. Tost Barna prépost-kanonok plébános szlovák és magyar nyelven lélekemelő beszédben méltatta az ünnep jelentőségét s ugyanő tartotta fényes papi segédlet mellett a pontifikális nagymisést. A templomot betöltő sokezer főnyi díszes közönség élén ott láttuk Sipos A. Gyula egyházközségi elnököt és a keresztszüleket: Zichy Károlyt, Vary Gyulánét, Grieger Istvánét, Orbán Imrénét, Medveczakynét, Bauernehl Szilárdot, Urbán Andrást, Bobula Pétert, Orbán Imrét és Buchner Gézát.

— (Beszkid kormányzót Prágába rendelték.) Ruszinszkói szerkesztőségünk jelenti: Beszkid Antal ruszinszkói kormányzót a kormány Prágába hívta. A meghívó Hrabár Konstantin Prágából való visszaérkezéseivel egyidejűleg érkezett. A Prágába rendelés okát eddig homály fedi, de arról süttognak, hogy a kormány még a választások előtt menesztte Beszkidet. Megbízható forrás szerint Beszkid — „érdemeinek elismeréséül” — Eperies környékén maradványbirtokot fog kapni. Ruszinszkói közvéleményét a küszöbönálló kormányzóváltás hidegen hagyja.

— (Személyi változások a kassai pénzügyigazgatóságnál.) Kassai tudósítónk jelenti: A kassai pénzügyigazgatóságon újabb személyi változások történtek. A vezérpénzügyigazgató Encs János dr. pénzügyi főtanácsost, aki csak nemrégiben került vissza Rimaszombatból a kassai egyenesadó-ügyszály élére, Pozsonyba helyezték át. Encs dr. utóda Kocsner dr. főtanácsos, a tornai adóexpozitúra főnöke lett. A kettős áthelyezéssel kapcsolatban a kassai pénzügyigazgatóság szolgálati beosztásában több személyi változás történt.

— (Új választások az ungvári ipartársulatban.) Ruszinszkói szerkesztőségünk jelenti: Az ipartestület régi vezetősége és a kereskedelmi testületek szervei együttes ülést tartottak, melyen követelték a törvénytelenül működő ipartársulati főnöktől, hogy hívja össze a közgyűlést és azon szabályszerűen ejtse meg a választásokat. A közfelháborodás hatása alatt az ipartestületi főnök megígérte, hogy október 25-ére közgyűlést ír ki, melyen ő maga is le fog mondani, mivel látja, hogy működésével a társulat bizalmát elvesztette.

A drágaság a magyar parlamentben

Megnyílt az őszi ülés — Bethlen beszéde a gazdasági gyógyulás útjáról

Budapest, október 14.

(Budapesti szerkesztőségünk telefonjelentése.) Háromhavi szünet után ma ült össze először a magyar nemzetgyűlés. Az ülést megelőzőleg pártközi konferencia volt, amelyen Baross János a kisebbségi kérdést tette szóvá. A miniszterelnök kijelentette, hogy a legjobb alkalmat fogja fölhasználni, hogy ezt a kérdést a népszövetség elé vigye.

Az ülést félelgyor nyitotta meg Szci-tovszky Béla elnök.

A napirendi vitához Peidl Gyula szólalt föl elsőnek és követelte, hogy a nemzetgyűlés a napirend szerinti mentelmi ügyek helyett foglalkozzék inkább a munkanélküliséggel, a drágasággal és a gazdasági válság kérdésével.

Bethlen István miniszterelnök válaszolt Peidl szavaira. Bethlent a jobboldal zajos tapsal fogadja. A miniszterelnök Peidl indítványát nem tartja elfogadhatónak, mert az házszabályellenes. A drágasági kérdés valamennyi magyar állampolgárt érinti s ezzel a kormány állandóan foglalkozik. A gazdasági életnek azonban törvényei vannak,

amiket nem lehet jelszavakkal telített fölszólalásokkal megszüntetni. Kétségtelen, hogy a népiéleti miniszter bizonyos sikert elért már ezen a téren s éppen azokban a dolgokban, amelyek az ellenzékét a kérdés kapcsán való fölszólalásra buzdították. Nem áll Peidlnak az az állítása, hogy a drágaság kizárólagos oka az adópolitika volna. A kormánynak fötörékvése, hogy az egyenes adókat fejlessze és a közvetetteket csökkentse. A munkanélküliség problémája Magyarországon is épp oly súlyos, mint a többi külföldi államokban. Beszél még a mezőgazdasági munkások munkanélküliségéről, majd azzal fejezi be szavait, teljesítse mindenki az adózás terén kötelességét s így a bajok orvoslást nyernek.

Ezután Györky Imre interpellálja meg az igazságügyminisztert a Beniczky-ügyben.

Pesthy Pál igazságügyi miniszter válasza után az ülést délután félháromkor be-rekesztették. A legközelebbi ülés holnap délelőtt tíz órakor lesz.

A nagyapócsányi bankrablói szökési kísérletért elítélte a bíróság

Agyon akarták verni egy husánggal a nyitrai fogházort — Egy szénapadláról szedték le a szökevényeket az elősiető fogházörök — Tüdőbajt kapott Veronács

Nyitra, október 14.

Veronács Sándor, a hírhedt nagyapócsányi bankrabló, akit tavaly tizenkét évi fegyházra ítélték, tegnap hatóság elleni erőszak vádjával állott a bíróság előtt.

A bankrabló hónapokkal ezelőtt szökést kísérelt meg a nyitrai fogházból.

Az ablak vasrácsát egy lapos fűrészszel átfűrészelte és Sary István rabársával az ágytakarókból kötelet fonva, leereszkedtek a fogház udvarára.

Az ügyeletes fogházör észrevette a szökést s lármát csapott.

Erre a szökevények megtámadták az őrt.

Sary fölkapott egy fának támasztott husángját és az őrt felé szolgált.

Az elősiető örök elől a szökevények a szénapadlára menekültek s ott meglapulva várták

az alkalmas pillanatot, hogy kijussanak a körülkerített fogházudvarból. Az örök több lövést adott le a szénapadlással mellett, mire Veronács és Sary, azt híven, hogy fölfedezték őket, előbújtak és megadták magukat.

A tárgyaláson Veronács beismerő vallomást tett, Sary azonban tagadott. Mihalík fegyőr terhelően vallott Sary ellen.

A szökési kísérletért mindketten fegyelmi büntetést kaptak a fogházigazgatóságtól, az ör megátámadása miatt pedig a bíróság Veronácsot husznapi fogházbüntetésre és 100 korona pénzbírságra, Saryt pedig egyhavi fogházbüntetésre és 200 korona pénzbírságra ítélte.

A drabális természetű Veronács Sándort, akinek rendes foglalkozása mérsáros, a fogház már teljesen megjárta. A tüdőbajt, a fegyház levegőjének átka, már mutatkozik sápadt arcán.

Az egészségügyi minisztérium megakadályozza a Tatra fejlesztését

Elzárják a külföldi tőkések elől — Törvényjavaslat a szlovenszkói fürdők száraz boldozására

Tátra, október 14.

A P. M. H. már több ízben foglalkozott a készülő fürdőtörvény-tervezet ügyével, amely legutóbb felszólalásra birta a csehszlovákiai fürdők szövetségét is. A törvényjavaslat Damokles kardjaként lebeg különösen a szlovenszkói fürdők fölött, mert bár az egészségügyi minisztérium a legnagyobb diplomáciai titok módjára kettős zár alatt tartja és tárgyalja azt, mégis annyi kiszivárgott, hogy szigorúságában és erőszakos intézkedéseiben túlhalad minden képzeletet.

Igy pl — a javaslat szerint — a kormány minden magánfürdő részére egy „politikailag megbízható” orvost nevezhet ki, aki azután olyan irányítóává lesz a fürdőnek, mint maga a tulajdonos.

Az árak megállapítása, prospektusok szövege, reklámok feladása és más hasonló mindennapos esetekből az elidegenítés, megterhelés és továbbfejlesztés, minden az ő be- leegyeztetésétől függ. Mint valami teljhatalmu diktátornak, jogában van az igazgatóságokat hatalmas pénzbírságokkal sújtani, sőt az ő véleményezése alapján a kormány bárki javára kizárhatja akármelyik fürdőt.

Ilyen szélsőséges állami beavatkozásra Oroszországon kívül egész Európában nincs példa, nem csoda tehát, ha az érdekeltek a törvényjavaslatot röviden „a fürdők kommunizálása” néven nevezik. Beavatott helyen már arról is tudnak, hogy

Ótátrafüred és Tátrazéplak kormánybiztos-orvosának a személye is meg van állapítva,

természetesen két „megbízható”, protekciós cseh orvos személyében.

A fürdőtörvényjavaslat egyelőre még az egészségügyi minisztérium valamelyik trezor-jában nyugszik, de szomorú hatását már is éreztetik a szlovenszkói fürdők. Nemrégiben egy külföldi tőkeérdekeltség megbízottjai jártak itt azzal a szándékkal, hogy egyes fürdőknek továbbfejlesztés céljára megfelelő olcsó

tőkéket kölcsönözzenek. A bemutatott tervek nagyon tetszettek, sőt még ők maguk bővítették ki azokat. Egy hatalmas gyógyszállodán kívül hajlandók voltak pénzt adni egy nagyszabású fürdőház (hangverseny-, színházterem, kávéház), továbbá az egyik nehezen megmászható csúcsra vezető kötélpálya kiépítésére. Ez a kötélpálya vezetett volna a kb. 1500 méter magason fekvő ski ugró és futópályához, melynek kiépítésénél a st. moritzi pályát vették volna alapul. Ugy ezek, mint a többi sportpályák, szállodák, szanatóriumok

világűrű jelentőséget adtak volna a Tátrának, nem is beszélve arról,

hogy éveken keresztül sok száz munkásnak, majd pedig rengeteg alkalmazottnak adtak volna kenyeret. A tőkeérdekeltség képviselői végül is fenjártak az egészségügyi minisztériumban, ahol olyan hüvösen fogadták őket, mintha hadüzenetet hoznának. A tőkések a törvényjavaslat fölől érdeklődtek és azt kívánták, hogy a minisztérium nyújtson nekik megfelelő garanciát arra, hogy a boldozítás őket nem fogja érinteni. A minisztériumban azonban félreérthetetlen célzásokat tettek az iránt, hogy

a csehországi hegyvidék is van olyan szép, mint a Tátra és ott is elkélne egy kis külföldi tőke.

Mikor azonban látták, hogy a tőkések a Tátrához ragaszkodnak, kerekén és dicséretes őszinteséggel kijelentették, hogy a kormány érdeke ellen volna a Tátra fejlesztése,

mert az egészségügyi minisztériumnak más tervei vannak a Tátrával és nem hajlandó ezeket a magántulajdon szentségének címén feláldozni. A tőkecsoport megbízottjai erre Prágából egyenesen hazautaztak.

A kormány kisajátító tervei tehát világosak. De ne csodálkozzanak azután, ha a Tátra vidékének lakosaitól a közelgő választásokra olyan választ kapnak, aminek egyáltalán nem fognak örövendeni.

Javuló, változó idő, hűvös, északnyugati szél.

— (Dasek Bálint dr. kassai főorvos halála.)

Kassai tudósítónk jelenti: Dasek Bálint dr., a kassai járás orvosfőnöke, a munkásbiztosító főorvosa kedden reggel szívinfarktus következtében lakásán váratlanul meghalt. Dasek dr. 46 éves volt. Halálát felesége és két gyermeke gyászolja. Az elhunyt főorvos a békéban katonaeorvosi pályán működött és törzserorvosi rangban reggel szívinfarktus következtében váratlanul meghalt. Dasek dr. 46 éves volt. Halálát felesége és két gyermeke gyászolja. Az elhunyt főorvos a békéban katonaeorvosi pályán működött és törzserorvosi rangban reggel szívinfarktus következtében váratlanul meghalt. Dasek dr. 46 éves volt. Halálát felesége és két gyermeke gyászolja. Az elhunyt főorvos a békéban katonaeorvosi pályán működött és törzserorvosi rangban reggel szívinfarktus következtében váratlanul meghalt.

— (Főgondnokválasztás a komáromi református egyházban.) Komáromi tudósítónk jelenti: Rendkívül izgalmasnak ígérkező választás végződött váratlanul egyhangulag a komáromi református egyház vasárnap tartott közgyűlésén, melyen Galambos Zoltán lelkész elnökelt. Az egyház legkomolyabb tagjai és vezetősége csaknem kivétel nélkül Fülöp Zsigmond bankigazgató, az egyháznak kipróbált munkássága világi főjegyzője mellett foglalt állást, akivel szemben a Csánki-pártnak néhány tanítótárgya igyekezett hangulatot kelteni Tóthkárolyi Lajos törvényszéki bíró érdekében. A választás előtti napon a Negyvenes Bizottság aláírással körleveleket küldözgettek szét a református hívekhez, azonban minden eredmény nélkül. Mintegy háromszáz adózó egyháztag vett részt a közgyűlésen, ahol egyhangulag Fülöp Zsigmond nevét hangoztatták. Banai-Tóth Pál polg. iskolai igazgató Tóthkárolyit ajánlotta, az elnök a törvényt által kívánta tiz tag indítványát követelte és erre ötperces határidőt tűzött ki. Ezen belül azonban csak öt tag jelentkezett a „Negyvenes Bizottság”-ból, mire a közgyűlés Fülöp Zsigmondot egyhangulag megválasztotta és tüntetően éljenzte. A közgyűlés táviratban üdvözölte Balogh Elemér dunai ref. püspököt, aki Pozsonyban e napon ülte harmadik évének jubileumát, és közölte vele a választás eredményét is; így tudta meg a Pozsonyban az ünneplők közt időző új főgondnok az egyhangú választás eredményét. Fülöp az egyház ügyeinek régi munkása és alapos ismerője, akinek működése elé nagy várakozással tekint az egyház.

— (Sziklay Ferenc dr. előadása Komáromban.) Komáromi tudósítónk jelenti: A komáromi Jókai Egyesület meghívására a szabad oktatási előadások sorozatát Sziklay Ferenc dr. kulturreferens előadása nyitja meg október 18-án, vasárnap, a kulturpalota előadó termében, aki „A művészi alkotás lélektana” címmel tartja meg előadását. Az előadó ciklust Bográ Cecília dr. egyetemi magántanár beszéde vezeti be, aki az egyesület irodalmi osztálya nevében üdvözli az illusztris előadót.

— (Házassági hír.) Bilkei Gorzó István, m. kir. honvédszállados Veszprémben folyó hó 5-én vezette otárhöz Foltin Emyke urleányt.

— (A magyar belügyminiszter megtekintette az Aggteleki cseppkőbarlangot.) Miskolcra jelenti: Rakovszky Iván belügyminiszter szombat délután Soldos Béla dr. főispán kíséretében megtekintette az Aggteleki cseppkőbarlangot. Soldos Béla dr. főispán lelkes agilitással évek óta fáradozik azon, hogy Magyarországon egyik legnagyobb természeti kincsét megmentse. A barlang villanyvilágításának kérdését minden valószínűség szerint a jövő tavasszal megoldják.

— (Halálozás.) Szuhanc József, Ungvár öslakos társadalmának egyik tekintélyes tagja, hosszas betegeskedés után október 9-én elhunyt. Vasárnap délután temették nagy részvét mellett.

— (A komáromi járási bizottság ülése.) Komáromi tudósítónk jelenti: A komáromi járási bizottság szombat tartotta ülését Novotny Rikárd dr. járási főnök elnöklése alatt. Az ülésnek legfontosabb tárgya a járási takarékpénztár felállításáról volt, amelyet még egyik korábbi ülésben elhatározott a bizottság. A szombat ülés kimondotta a takarékpénztár megszervezésének megkezdését és határozatában a törvény rendelkezése alapján a járás összes községeit egyetemlegesen felelőssé tette az új pénztárteremtésért, amely így nagy anyagi támasztékkal indulhat meg. Ez meg fogja szüntetni azt a gyakorlatot, hogy a községek pénzföldeségeit a régi megbízható intézetek mellőzéseivel az újonnan alakult Csánki-párti szövetkezetben helyezték el, amely ezeken a pénzekben pártagitációt fejtett ki. A községeket hitellel az új pénztárteremtéshez lesz hivatva ellátni, viszont a községeket a törvény szerint az új pénztárteremtéshez kell elhelyezni a jövőben.

— (Bomba a szerkesztőben.) Rómából jelenti: A Gazzettino di Venezia szerkesztője tegnap Bresciából könyvcsoportot kapott a postán. Amikor fia a csomagot felbontott, kiderült, hogy a csomagban bomba van, amely azonban nem robbant fel.